

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. rugsėjo 27 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski, Antano Simišio (kolegijos pirmininkas) ir Dalios Vasarienės (pranešėja),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės viešosios įstaigos sanatorijos „Belorus“ kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2022 m. gruodžio 20 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal viešosios įstaigos sanatorijos „Belorus“ ieškinį atsakovei užsienio įmonei „NETS Denmark A/S“, veikiančiai per „NETS Denmark A/S“ Lietuvos filialą, dėl skolos ir palūkanų priteisimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių teismo, vertinančio juridinio asmens taikytą lėšų išaldymą tarptautinių sankcijų galiojimo laikotarpiu ir jo galimybę vykdyti sutartį, sprendimo pagrįstumo, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė priteisti iš atsakovės 12 418,56 Eur skolos ir 6 proc. procesinių palūkanų.
3. Ieškovė nurodė, kad šalys 2021 m. rugsėjo 9 d. sudarė mokėjimo kortelių aptarnavimo ir mokėjimo sprendimo sutartį (toliau – ir Sutartis), pagal kurią atsakovė teikė ieškovei atsiskaitymų mokėjimo kortele paslaugas. Nors atsakovė surinkinėjo pinigus iš ieškovės klientų, tačiau nuo 2021 m. lapkričio 24 d. dėl galimų ieškovės sąsajų su Baltarusijos vyriausybe ir A. Lukašenkos režimu 2021 m. lapkričio pabaigoje atsisakė pervesti iš ieškovės klientų surinktas lėšas ieškovei. Dėl to susidarė 12 418,56 Eur nepervestų lėšų skola. 2022 m. kovo 5 d. atsakovė nutraukė šalių sutartį.
4. Ieškovė teigė, kad ji pateikė atsakovei Juridinių asmenų registro išplėstinį išrašą, savo įstaigos įstatus ir vyriausiojo gydytojo pažymą, kurie patvirtina, jog ieškovė neturi jokių teisinių galimybių prisidėti nei prie A. Lukašenkos režimo, nei prie jo dalininkų finansavimo. Ieškovė nėra įtraukta į sankcionuojamų juridinių asmenų sąrašą. Atsakovės reikalavimas pateikti visą ieškovės galutinių naudos gavėjų struktūrą yra neadekvatus. Šioje byloje nėra duomenų apie sankcijas ieškovei pritaikiusį asmenį, neiškūš šių sankcijų taikymo motyvai, be to, Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamentas (EB) Nr. 765/2006 (toliau – ir Reglamentas 765/2006) nenustato tokių sankcijų kaip lėšų sulaikymas.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2022 m. rugsėjo 22 d. sprendimu ieškinį atmetė, priteisė atsakovei iš ieškovės 4527 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
6. Teismas nustatė, kad VšĮ sanatorija „Belorus“ yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, įsteigtas iš Baltarusijos Respublikos turto ir lėšų, veikia vadovaudamasi Baltarusijos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. vasario 6 d. sutartimi dėl sanatorijos „Belorus“ Druskininkų mieste. Nustatyta ir tai, kad šalys buvo sudariusios mokėjimo kortelių aptarnavimo ir mokėjimo sprendimo sutartį; ieškovė 2021 m. gruodžio 1 d. raštu kreipėsi į atsakovę, prašydama skubiai pateikti informaciją apie priežastis, dėl kurių nevykdoma šalių sutartis – nepervedami į ieškovės atsiskaitomąją sąskaitą surinkti pinigai; atsakovė 2022 m. vasario 4 d. rašte, be kita ko, nurodė, kad ji inicijavo atitinkamą pavedimą ieškovei, tačiau jos mokėjimus tvarkantis partneris sustabdė mokėjimą dėl ieškovės galimų sąsajų su Baltarusijos vyriausybe ir Aleksandro Lukašenkos režimu, kuriems taikomos Europos Sąjungos sankcijos kartu atsakovė prašė ieškovės pateikti visą ieškovės galutinių naudos gavėjų struktūrą, taip pat įrodymus, kad ieškovė nėra susijusi su A. Lukašenkos režimu ir asmenimis, kuriems taikomos ES sankcijos.
7. Ieškovė 2022 m. vasario 8 d. rašte nurodė tam tikras savo įstatų nuostatas, pateikė Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registro išplėstinį išrašą, savo įstatus, sanatorijos vadovo (vyriausiojo gydytojo) pažymą dėl ES sankcijų netaikymo sanatorijai. Atsakovė 2022 m. vasario 18 d. rašte nurodė, jog ieškovės pateikto rašto ir (arba) duomenų nepakanka tam, kad ji padarytų neabejotiną išvadą dėl ES finansinių sankcijų netaikymo ir kad mokėjimus tvarkantys partneriai atitinkamai įvykdytų lėšų pervedimą ieškovei. Atsakovė kartu paprašė nurodyti ieškovės veiklos finansavimo šaltinių ir konkrečiai tai, ar ieškovė yra finansuojama iš Baltarusijos Respublikos biudžeto lėšų. Ieškovė 2022 m. vasario 21 d. rašte nurodė, kad jos finansavimo šaltiniai aiškiai įvardyti įstatų 6 dalyje ir Juridinių asmenų registre skelbiamose viešai prieinamose finansinėse atskaitomybėse. Teismas pripažino, kad byloje nėra ginčo dėl faktinės aplinkybės, jog atsakovė pagal šalių sudarytą sutartį

nepervedė 12 418,56 Eur sumos.

8. Pagal Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1 dalį, įšaldomos visos I priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ir institucijoms priklausančios, jų nuosavybės teise turimos, valdomos arba kontroliuojamos lėšos ir ekonominiai ištekliai. I priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ir institucijoms ar jų naudai draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai leisti naudotis lėšomis arba ekonominiais ištekliais. To paties straipsnio 3 dalyje įtvirtintas draudimas sąmoningai ir apgalvotai dalyvauti veikloje, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai siekiama nesilaikyti arba dėl kurios tiesiogiai ar netiesiogiai nesilaikoma 1 ir 2 dalyse nurodytų priemonių.
9. Atsakovė paaiškino, jog ne ji, o jos pasitelktas partneris sulaukė ieškovei pervestinas lėšas, bet neįvardijo (neatskleidė) nurodyto asmens. Atsižvelgdamas į tokį atsakovės procesinį pasirinkimą, teismas nurodė, kad nepasisako dėl atsakovės neįvardijamo asmens (neįtraukto į šią bylą) veiksmų teisėtumo, o sprendžia tik dėl atsakovės veiksmų teisėtumo. Teismas konstatavo, kad jeigu pagal šalių sudarytą sutartį lėšų ieškovei neperveda atsakovės pasitelkti asmenys („partneriai“), tai ieškove turi teisę dėl tokių veiksmų reikalauti būtent atsakovės civilinės atsakomybės, t. y. pretenzijas reikšti tiesiogiai atsakovei, o ne jos pasitelktiems asmenims.
10. Teismas nusprendė, kad pagrįstų abejonių dėl ieškovės sąsajų su A. Lukašenkos režimu gali sukelti aplinkybė, jog ieškovės steigėjo funkcijos iš Baltarusijos Respublikos prezidento reikalų valdybos į Respublikinį gyventojų sveikatinimo ir sanatorinio kurortinio gydymo centrą buvo perduotos A. Lukašenkos 2021 m. birželio 16 d. potvarkiu, t. y. atsakovė turi pagrindą (atsižvelgdama į tokio pobūdžio „kitą informaciją“ šalių sutarties bendrųjų nuostatų ir sąlygų 2.7.1 punkto prasme) suabejoti dėl ieškovės „rizikos profilio“, kaip tai nurodyta sutarties bendrųjų nuostatų ir sąlygų 2.7.1 punkte. Nagrinėjamu atveju ieškove pateikė tik dalį informacijos apie savo galutinių naudos gavėjų struktūrą (nepateikė duomenų apie Respublikinio gyventojų sveikatinimo ir sanatorinio kurortinio gydymo centro steigėjus ir (arba) dalininkus, galutinius naudos gavėjus). Kadangi Lietuvos Respublikoje duomenys apie ieškovės galutinius naudos gavėjus nėra vieši, tai teismas nevertino kaip nepagrįsto biurokratinio formalumo atsakovės kreipimosi į ieškove dėl tokių dokumentų pateikimo, juolab kad atsakovės teisė gauti informaciją tiesiogiai iš ieškovės nustatyta šalių sutartyje.
11. Teismas padarė išvadą, kad atsakovė dėl nuo jos nepriklausančių priežasčių neturėjo galimybių įsitikinti, ar ieškove gali būti laikoma susijusia su Reglamento 765/2006 I priede nurodytais asmenimis. Taigi atsakovė negali įvykdyti savo sutartinio įsipareigojimo dėl to, kad savo atitinkamo sutartinio įsipareigojimo neįvykdo ieškove, ir ji negali būti pripažinta pažeidusi savo prievolę (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.64 straipsnio 3 dalis). Dėl to teismas nusprendė, kad atsakovei negali kilti civilinė atsakomybė pagal pareikštus ieškinio reikalavimus.
12. Spręsdamas dėl atsakovės patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, teismas pažymėjo, kad didžiąją dalį šių išlaidų atsakovė patyrė dėl darbų, susijusių su ieškinio parengimu, kartu su įvairiais procesiniais dokumentais į pateikė ir su šalių ginču tiesiogiai nesusijusius įrodymus (susirašinėjamą su įvairiomis institucijomis, jų neoficialaus pobūdžio nuomones), dėl kurių rinkimo ir pateikimo taip pat patirta bylinėjimosi išlaidų. Atsakovės prašomą atlyginti išlaidų advokato pagalbai apmokėti sumą (7940 Eur) teismas vertino kaip neproporcingai didelę, todėl ją sumažino iki 4500 Eur.
13. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, 2022 m. gruodžio 20 d. nutartimi Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. rugsėjo 22 d. sprendimą paliko nepakeistą, iš ieškovės atsakovės naudai priteisė 2000 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
14. Kolegija nurodė, kad Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatose įtvirtintos Europos Sąjungos sankcijos taikytinos ne tik Reglamento I priede išvardytiems asmenims, bet ir kitiems subjektams, kurie yra susiję su ir (ar) kontroliuojami sankcionuotų asmenų, be to, yra draudžiamas ne tik tiesioginis, bet ir netiesioginis naudojimas lėšomis ar ekonominiais ištekliais. Nors ieškove ir jos dabartinis steigėjas tiesiogiai neįtraukti į Reglamento 765/2006 I priede esantį sankcionuotų asmenų sąrašą, tačiau, kolegijos nuomone, ieškovei gali būti taikomos Europos Sąjungos sankcijos, nes ji susijusi su asmenimis, įtrauktais į Reglamento Nr. 765/2006 I priede esantį sankcionuotų asmenų sąrašą, ieškovei valdo ir kontroliuoja į sankcionuotų asmenų sąrašą įtrauktas asmuo.
15. Kolegija nurodė, kad atsakovė, vadovaudamasi Sutarties 2.6.1–2.6.3, 2.7.1 punktų nuostatomis, turi teisę reikalauti informacijos, o ieškove turi pateikti atsakovei visą reikalingą informaciją, atsakovė ne kartą kreipėsi į ieškove prašydama pateikti visą galutinių naudos gavėjų struktūrą bei įrodymus, kad ieškove nesusijusi su A. Lukašenkos režimu ir asmenimis, kuriems taikomos ES sankcijos, tačiau ieškove pateikė tik dalį tokios informacijos. Pateikdama dalį informacijos, ieškove nepaneigė galimų savo sąsajų su Baltarusijos vyriausybe ir A. Lukašenkos režimu. Dėl to kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad atsakovė dėl nuo jos nepriklausančių priežasčių neturėjo galimybių įsitikinti, ar ieškove gali būti laikoma susijusia su Reglamento 765/2006 I priede nurodytais asmenimis.
16. Kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad aplinkybė, jog ieškovės steigėjo funkcijos iš Baltarusijos Respublikos prezidento reikalų valdybos į Respublikinį gyventojų sveikatinimo ir sanatorinio kurortinio gydymo centrą buvo perduotos A. Lukašenkos 2021 m. birželio 16 d. potvarkiu, gali sukelti pagrįstų abejonių dėl ieškovės sąsajų su A. Lukašenkos režimu. Tokias išvadas patvirtina byloje esantys rašytiniai įrodymai, kad ieškovės steigėjo keitimo klausimą sprendžia ir kontroliuoja A. Lukašenka, įtrauktas į Reglamento 765/2006 I priede esantį sankcionuotų asmenų sąrašą, ieškove finansuojama iš Baltarusijos Respublikos biudžeto lėšų. Esant aplinkybėms, kurios sukelia abejonių dėl ieškovės sąsajų su asmenimis, kuriems Reglamento 765/2006 pagrindu yra taikomos Europos Sąjungos sankcijos, ieškove turėjo pateikti pakankamus įrodymus, paneigiančius savo sąsajas su Baltarusijos vyriausybe ir A. Lukašenkos režimu, tačiau tokių įrodymų nepateikė. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovės pateiktas vyr. gydytojo pažyma, jog ieškovei ir jos pakeistam steigėjui netaikomos Europos Sąjungos sankcijos, nėra pakankamas įrodymas išvadai dėl Europos Sąjungos sankcijų netaikymo padaryti. Ieškove savo sutartinio įsipareigojimo neįvykdo, atitinkamai atsakovė negali įvykdyti savo sutartinio įsipareigojimo.
17. Pažymėta, kad sutartyje nustatyta atsakovės teisė gauti informaciją tiesiogiai iš ieškovės. Tik ieškovei pateikus visą atsakovės prašomą informaciją, atsakovė būtų galėjusi informuoti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą (toliau – ir FNTT) apie ieškovės galimas sąsajas su Baltarusijos vyriausybe ir A. Lukašenkos režimu arba, nepasitvirtinus šiai informacijai, perduoti duomenis atsakovės mokėjimus tvarkančiam bankui, kuris įvykdytų pinigų pervedimą ieškovei. Ieškovės argumentas dėl atsakovės pareigos pranešti FNTT apie ieškovės disponavimo lėšomis apribojimą ir informacijos apie ieškovės dalininką buvimo www.rco.by tinklalapyje nepaneigia sutartyje nustatytos ieškovės pareigos pateikti atsakovei informaciją, dokumentus, sąžiningai bendradarbiauti su atsakove.
18. Kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo sprendimui, kad atsakovei negali kilti civilinės atsakomybės dėl pinigų nepervedimo ieškovei, įtariant galimomis sąsajomis su Baltarusijos vyriausybe ir A. Lukašenkos režimu.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

19. Kasaciniu skundu ieškove prašo panaikinti Vilniaus miesto apylinkės teismo 2022 m. rugsėjo 22 d. sprendimą ir Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 20 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – ieškinį tenkinti visiškai, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - 19.1. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 263 straipsnio 1 dalį. Šis teismas nurodė, kad ieškove ir jos dabartinis steigėjas nėra įtraukti į Reglamento 765/2006 I priede esantį sankcionuotų asmenų sąrašą,

tačiau ją valdo ir kontroliuoja į sankcionuotų asmenų sąrašą įtrauktas asmuo. Tokia teismo išvada nėra pagrįsta byloje esančiais įrodymais ar aplinkybėmis, kurios buvo ištirtos teismo posėdyje. Teismas turėjo patikrinti, ar atsakovė teisėtai taiko finansines sankcijas (lėšų įšaldymą). Teismas, pripažindamas, kad atsakovė neturėjo galimybės įsitikinti, ar ieškovė gali būti laikoma susijusia su Reglamento 756/2006 I priede nurodytais asmenimis, netinkamai aiškino teisės normas. 2022 m. sausio mėn. taikytos tarptautinės sankcijos buvo įgyvendinamos pagal Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įstatymą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 30 d. nutarime Nr. 1679 patvirtintą Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros tvarkos aprašą (toliau – ir Aprašas) (galiojo iki 2022 m. gegužės 25 d.). Pagal Aprašo 12 punktą, finansų įstaigos, sustabdžiusios subjektų, dėl kurių įgyvendinamos sankcijos, disponavimą sąskaitomis, apie tai per dvi darbo dienas informuoja FNTT ir Užsienio reikalų ministeriją tačiau atsakovė šios pareigos nevykdė. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 535 patvirtintas Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo tvarkos aprašas (toliau – Naujas aprašas), kuriame detalizuoti FNTT veiksniai gavus informaciją iš finansų įstaigų apie juridinį asmenį, priklausantį ar kontroliuojamą subjekto, kuriam taikomos sankcijos. Taigi atsakovė, vertindama ieškovės sąsajas, turėjo vadovautis šiuo teisiniu reglamentavimu. Apeliacinės instancijos teismo argumentas, kad atsakovė, ieškovei pateikus visą atsakovės prašomą informaciją, būtų galėjusi informuoti FNTT apie galimas ieškovės sąsajas su Baltarusijos vyriausybe ir A. Lukašenkos režimu, prieštarauja nurodytam teisiniui reguliavimui. Apraše ir Naujame apraše aiškiai nurodyta, kad, sustabdžiusi mokėjimus (nesvarbu, dėl kokių abejonių), finansų įstaiga per 2 darbo dienas privalo apie tai pranešti FNTT.

19.2. Teismai pritarė atsakovės argumentui dėl galimų ieškovės sąsajų su sankcionuotais asmenimis, tačiau iš sprendimų neaišku, kas taiko sankcijas ieškovei: atsakovė ar byloje neįvardytas mokėjimus tvarkantis bankas, kokių konkrečių pagrindų šios sankcijos yra taikomos. Reglamento 765/2006 I priede pateiktas baigtinis visų Europos Sąjungoje sankcionuojamų fizinių bei juridinių asmenų sąrašas, jis yra nuolat pildomas. Reglamento 765/2006 8a straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jei Taryba nusprendžia fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektui arba institucijai taikyti 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas priemones, ji atitinkamai iš dalies pakeičia I priedą. Ieškovė, taip pat jos dalininkas Respublikinis gyventojų sveikatinimo ir sanatorinio kurortinio gydymo centras nėra įtraukti į sankcionuojamų asmenų sąrašą. Taigi teismai nurodė netinkamą ieškinio atmetimo pagrindą (Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1 dalį), nes jis negali būti taikomas sprendžiant šalių ginčą nagrinėjamoje byloje. Kilus abejonių dėl ieškovės sąsajų su sankcionuotais asmenimis, atsakovė turėtų kreiptis į kompetentingas institucijas, paskirtas Reglamento 765/2006 9a straipsnio nustatyta tvarka, prašydama priimti sprendimą dėl finansinių sankcijų taikymo ieškovei. Atsakovės pasirinkimas nevykdyti sutartinių įsipareigojimų nesikreipiant į teisės aktais paskirtas kompetentingas institucijas negali būti pripažintas teisėtu ir pagrįstu.

19.3. Ieškovei taikoma Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 14 straipsnio 1 dalies norma, pagal kurią viešosios įstaigos gautas perviršis (pelnas) gali būti naudojamas tik viešosios įstaigos įstatuose nustatytiems viešosios įstaigos veiklos tikslams siekti, t. y. pacientų sanatoriniam gydymui, ir tiesiogiai draudžia viešosios įstaigos perviršį (pelną) skirti dalininkams, viešosios įstaigos organų nariams, darbuotojų premijoms. Dėl to joks sankcionuojamas asmuo negali tiesiogiai ar netiesiogiai naudotis ieškovės lėšomis ar ekonominiais ištekliais.

20. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti, skundžiamą Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 20 d. nutartį palikti nepakeistą, priteisti atsakovės patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

20.1. Ieškovė selektyviai ir nepagrįstai siaurai aiškina Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas. Minėtomis Reglamento 765/2006 2 straipsnio nuostatomis yra įtvirtintos tiesioginio veikimo sankcijos (sankcijos, taikytinos Reglamento I priede išvardytiems asmenims) ir netiesioginio veikimo sankcijos, taikytinos kitiems asmenims, kurie yra susiję, valdomi ir (ar) kontroliuojami Reglamento I priede išvardytų asmenų. Tokių Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų aiškinimą patvirtina ir 2022 m. birželio 27 d. Europos Sąjungos Tarybos generalinio sekretoriato pranešime Nr. 10572/22 paskelbta atnaujintos redakcijos „ES ribojamų priemonių veiksmingo įgyvendinimo geriausioji praktika“ (toliau – Rekomendacijos), jų 34 punkte nurodoma, kad įšaldymas taikomas visoms lėšoms ir ekonominiams ištekliais, kurie priklauso į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams arba yra jų turimi nuosavybės teise, taip pat lėšoms ir ekonominiams ištekliais, kuriuos tokie asmenys ir subjektai valdo arba kontroliuoja. Netiesioginis sankcijų veikimas taip pat įtvirtintas ir Komisijos konsoliduotame klausimų ir atsakymų sąrašė dėl Komisijos Reglamento Nr. 833/2014 ir Komisijos Reglamento Nr. 269/2014 įgyvendinimo. Šiuo atveju ieškovė nepasinaudojo galimybe įrodyti, kad sankcionuoti asmenys nevaldo ir nekontroliuoja dalies ar viso jos turto, kad visos jai suteiktos lėšos ar ekonominiai ištekliai iš tiesų nepasieks A. Lukašenkos režimo ar per jo steigėją nepasieks respublikinio biudžeto. Byloje esančios aplinkybės leidžia teismui nuspręsti, kad ieškovė kontroliuoja į Reglamento 765/2006 I priede nurodytų asmenų sąrašą įtrauktas sankcionuotas asmuo (ieškovės steigėjo ir jo keitimo klausimą, ieškovės finansavimą iš Baltarusijos biudžeto lėšų, steigėjo vadovo skyrimo ir atleidimo klausimus kontroliuoja sankcionuotas asmuo A. Lukašenka).

20.2. Ieškovės kaip viešosios įstaigos statusas ir jos nurodomos Viešųjų įstaigų įstatymo 14 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos nepaneigia Reglamento 765/2006 taikymo ieškovei galimybės. Viena vertus, Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1, 2 dalyse nėra išskiriamos konkrečios juridinių asmenų formos ar kokie nors kiti kriterijai, kuriems esant tokiems juridiniams asmenims būtų draudžiama taikyti Europos Sąjungos sankcijas. Antra vertus, Viešųjų įstaigų įstatymo reglamentavimas patvirtina galimybę lėšas ar turtą panaudoti prieš Reglamento 765/2006 tikslus. Pvz., pagal Viešųjų įstaigų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir 17 straipsnio 10 dalį, viešosios įstaigos turtas gali būti perduotas viešosios įstaigos dalininkui, kai viešoji įstaiga likviduojama, taigi, likvidavus ieškovę, jos turtas gali būti perduotas galutiniam naudos gavėjui, kuris nagrinėjamo atveju nežinomas, o ieškovė nei iki bylos inicijavimo, nei bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu neatskleidė galutinio naudos gavėjo. Neatmetina ir tai, kad ieškovės turtas ar lėšos gali būti perleisti A. Lukašenkos režimui finansuoti su kitais asmenimis sudarytų sandorių pagrindu.

20.3. Reglamentas 765/2006 taikomas Europos Sąjungos teritorijoje ir jį privalo įgyvendinti visi juridiniai asmenys, subjektai ar organai, kurie yra įregistruoti ar įsteigti pagal Europos Sąjungos valstybės narės teisę ir (ar) išimtinai arba iš dalies užsiima verslu Europos Sąjungoje. Taigi kiekvienas juridinis asmuo, subjektas ar organas turi savarankiškai (nepriklausomai nuo FNTT ar kitų institucijų nuomonės) vertinti galimas verslo partnerio, kliento ar kito asmens, su kuriuo sieja ar pradedami teisiniai santykiai, sąsajas su subjektu, kuriam yra taikomos Europos Sąjungos sankcijos, bei spręsti dėl teisinių santykių su tokiu asmeniu galimumo. Be to, pagal Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 4 punktą, finansų įstaigos ir kiti pareigotojai subjektai turi pareigą ne tik nustatyti ir patikrinti klientų tapatybę, bet ir atlikti klientų nuolatinę dalykinių santykių stebėseną, pranešti apie įtartinas pinigines operacijas ar sandorius ir pan. Tiek nustatant kliento tapatybę ir ją vertinant, tiek vykdamas kliento nuolatinę dalykinių santykių stebėseną ypač svarbus yra kliento bendradarbiavimas. Taigi, tik surinkus reikiamą informaciją bei ją įvertinus sprendžiama dėl tolimesnių veiksmų, įskaitant ir dėl pranešimų teikimo FNTT. Ieškovė šiuo atveju nebendradarbiavo su atsakove, selektyviai atsakinėjo į atsakovės teikiamus klausimus ir prašymus pateikti informaciją, slėpė galutinį naudos gavėją, nepaaiškino ir nepagrindė, kaip priimami sprendimai steigėjo lygmeniu. Pažymėta, kad FNTT pati nespėdžia dėl Europos Sąjungos sankcijų taikymo ar netaikymo subjektams, dėl sankcijų taikymo turi spręsti juridiniai asmenys, subjektai, kuriuos sieja teisiniai santykiai su sankcionuotais asmenimis. Nei Reglamento 765/2006 nuostatos, nei Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatymo nuostatos nesieja minėtu reglamentu nustatytų sankcijų taikymo su FNTT interneto svetainėje skelbiamu ar kokios nors kitos valstybės institucijos skelbiamu sąrašu.

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl teismo, vertinančio juridinio asmens taikytą lėšų įšaldymą tarptautinių sankcijų galiojimo laikotarpiu ir jo galimybę vykdyti sutartį, sprendimo pagrįstumo

21. Kasaciniame skunde ieškovė kelia CPK 263 straipsnio 1 dalies netinkamo taikymo klausimą, teigdamą, kad teismas, darydamas išvadą, jog ieškovę kontroliuoja į sankcionuotų asmenų sąrašą įtrauktas asmuo, nepagrindė jos byloje esančiais įrodymais ar aplinkybėmis. Teismas tinkamai nepatikrino, ar atsakovė teisėtai taiko finansines sankcijas (lėšų įšaldymą). Taigi kasaciniu skundu keliamas klausimas dėl teismo sprendimo pagrindimo, sprendžiant, ar atsakovė pagrįstai atsisakė vykdyti sutartinius įsipareigojimus remdamasi Europos Sąjungos taikytomis sankcijomis.
22. Europos Sąjungos Tarybos 2006 m. gegužės 18 d. reglamente (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojančių priemonių Prezidentui Lukašenkai ir tam tikriems Baltarusijos pareigūnams nuspręsta, jog turi būti taikomos ribojančios priemonės, skirtos Baltarusijos Respublikos prezidentui Aleksandrui Lukašenkai ir Reglamento 765/2006 1 priede nurodytiems pareigūnams.
23. Reglamento 765/2006 1 straipsnio 2 punkte nustatyta, kad „lėšų įšaldymas“ yra lėšų judėjimo, perdavimo, pakeitimo, naudojimo, galimybės jomis naudotis ar jų tvarkymo taip, kad dėl to pasikeistų jų kiekis, suma, buvimo vieta, nuosavybės teisė, valdymo teisė, pobūdis, paskirtis, ar atsirastų kiti pasikeitimai, kurie leistų naudotis lėšomis, įskaitant portfelio valdymą, uždraudimas.
24. Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad visos prezidento Lukašenkos ir I priede išvardytų tam tikrų kitų Baltarusijos pareigūnų, atsakingų už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus 2006 m. kovo 19 d. Baltarusijoje vykusių prezidento rinkimų metu ir už represines priemones, kurių buvo imtasi prieš pilietinę visuomenę bei demokratinės opozicijos atstovus, taip pat su jais susijusių fizinių ar juridinių asmenų, subjektų ar institucijų nuosavybe esančios, turimos arba valdomos lėšos ir ekonominiai ištekliai įšaldomi. Reglamento 765/2006 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad I priede išvardytiems fiziniams ar juridiniams asmenims, subjektams ar institucijoms arba jų naudai draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai leisti naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais. Reglamento 765/2006 10 straipsnyje nustatyta, kad šis reglamentas taikomas Europos Sąjungos teritorijoje ir jį privalo įgyvendinti visi juridiniai asmenys, subjektai ar organai, kurie yra įregistruoti ar įsteigti pagal Europos Sąjungos valstybės narės teisę ir (ar) išimtinai arba iš dalies užsiima verslu Europos Sąjungoje.
25. Aptartos Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos leidžia pripažinti, kad Europos Sąjungos sankcijos taikytinos Reglamento 765/2006 I priede išvardytiems asmenims ir subjektams, įšaldant šių asmenų, taip pat su jais susijusių fizinių ir juridinių asmenų, subjektų ir institucijų nuosavybe esančias, turimas arba jų valdomas lėšas ir ekonominius išteklius. Reglamento nuostatomis yra įtvirtintos tiesioginio ir netiesioginio veikimo sankcijos – uždraudžiama I priede išvardytiems asmenims ir subjektams arba jų naudai leisti naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais. Taigi pagal tokias taikomas priemones turėtų būti įšaldomos visos į sąrašą įtrauktiems asmenims ar subjektams priklausančios, jų nuosavybės teise turimos lėšos bei ekonominiai ištekliai, taip pat pas asmenis, susijusius su šiais asmenimis, esančios lėšos bei ekonominiai ištekliai, kuriuos šie asmenys kontroliuoja arba valdo.
26. Tokių Reglamento 765/2006 2 straipsnio 1, 2 dalių nuostatų aiškinimą patvirtina ir 2022 m. birželio 27 d. Europos Sąjungos Tarybos generalinio sekretoriato pranešime Nr. 10572/22 paskelbta atnaujintos redakcijos Rekomendacijos, kuriose pateikiamos bendro pobūdžio nebaigtinės rekomendacijos dėl Reglamento nuostatų taikymo. Pagal šią Rekomendaciją 34 punktą, įšaldymas taikomas visoms lėšoms ir ekonominiams ištekliais, kurie priklauso į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams arba yra jų turimi nuosavybės teise, taip pat toms lėšoms ir ekonominiams ištekliais, kuriuos tokie asmenys ir subjektai valdo arba kontroliuoja. Valdymas arba kontroliavimas turėtų būti suprantami kaip apimantys visas situacijas, kai nuosavybės teisės neturintis į sąrašą įtrauktas asmuo arba subjektas gali teisėtai naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais, kurie nėra jo nuosavybė, arba juos perduoti be būtinybės gauti išankstinį teisėto savininko patvirtinimą. Į sąrašą įtrauktas asmuo laikomas asmeniu, kuris valdo arba kontroliuoja lėšas ar ekonominius išteklius, be kita ko, jeigu jam buvo suteikti visi ar panašūs įgaliojimai atstovauti savininkui, leidžiantys jam nurodyti pervesti lėšas, kurios nėra jo nuosavybė (pavyzdžiui, konkrečios banko sąskaitos valdymo tikslais). Pagal Rekomendaciją 63 punktą, kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant, ar juridinis asmuo arba subjektas yra kontroliuojamas kito asmens ar subjekto, vienvaldiškai ar susitarus su kitu akcininku ar kita trečiąja šalimi, galėtų būti, *inter alia* (be kita ko): a) turėjimas teisės arba naudojimasis įgaliojimais skirti arba pašalinti tokio juridinio asmens ar subjekto administracinio, valdymo ar priežiūros organo narių daugumą; b) juridinio asmens ar subjekto administracinio, valdymo ar priežiūros organų daugumos narių, tas pareigas ėjusių einamaisiais ir ankstesniais finansiniais metais, paskyrimas tik pasinaudojus savo balsavimo teisėmis; c) pagal susitarimą su kitais juridinio asmens ar subjekto akcininkais arba nariais daugumos akcininkų arba narių balsavimo teisių tame juridiniame asmenyje ar subjekte vienvaldiškas kontroliavimas; d) turėjimas teisės turėti vyraujančią įtaką juridiniam asmeniui ar subjektui pagal susitarimą su tuo juridiniu asmeniu ar subjektu arba pagal steigimo sutarties ar įstatų nuostatą tais atvejais, kai tam juridiniam asmeniui ar subjektui taikoma teisė leidžia sudaryti tokį susitarimą arba priimti tokią nuostatą; e) turėjimas įgaliojimo naudotis teise turėti d punkte nurodytą vyraujančią įtaką nesant tos teisės turėtojų; f) turėjimas teisės disponuoti visu juridinio asmens ar subjekto turtu ar jo dalimi; g) juridinio asmens ar subjekto veiklos solidariai arba jų darbininkais, kartu skelbiant konsoliduotąsias ataskaitas; h) juridinio asmens ar subjekto finansinių įsipareigojimų dalijimasis solidariai vieną garantavimas. Jei tenkinamas kuris nors iš šių kriterijų, laikoma, kad tas juridinis asmuo arba subjektas yra kontroliuojamas kito asmens arba subjekto, nebent kiekvienu konkrečiu atveju gali būti nustatyta, kad yra priešingai.
27. Rekomendacijų 66 punkte paaiškinama ir tai, kad jei remiantis pirmiau nurodytais kriterijais nustatomas priklausymas nuosavybės teise ar kontrolė, sudarius galimybę į sąrašą neįtrauktiems juridiniams asmenims arba subjektams, kurie nuosavybės teise priklauso į sąrašą įtrauktam asmeniui ar subjektui arba yra jo valdomi, naudotis lėšomis arba ekonominiais ištekliais, bus iš esmės laikoma, kad pastarajam netiesiogiai sudaryta galimybė jais pasinaudoti, išskyrus tuomet, jei galima kiekvienu konkrečiu atveju pagrįstai nustatyti, remiantis rizikos vertinimu grindžiamu požiūriu, atsižvelgiant į visas atitinkamas aplinkybes, įskaitant toliau nurodytus kriterijus, kad atitinkamos lėšos ar ekonominiai ištekliai nebus naudojami to į sąrašą įtraukto asmens ar subjekto arba jo naudai. Kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti, yra, *inter alia*: a) sutartinių ryšių (pavyzdžiui, pardavimo, pirkimo ar platinimo sutartys) tarp atitinkamų subjektų data ir pobūdis; b) į sąrašą neįtraukto subjekto veiklos sektoriaus svarba į sąrašą įtrauktam subjektui; c) lėšų ar ekonominių išteklių, kuriais naudotis sudaroma galimybė, ypatumai, įskaitant galimą į sąrašą įtraukto subjekto praktinį naudojimąsi jais ir tai, kaip lengvai juos galima perduoti į sąrašą įtrauktam subjektui.
28. Taigi jeigu į Reglamento 765/2006 I priede nurodytą sąrašą įtrauktas asmuo valdo ar kontroliuoja kitą asmenį ar subjektą, neįtrauktą į sąrašą, šio subjekto turtas taip pat turi būti įšaldomas, siekiant apriboti į sąrašą įtrauktų asmenų galimybę naudotis tokio subjekto lėšomis.
29. Bylą nagrinėję teismai nustatė, kad ieškovė ir jos dabartinis steigėjas nėra įtraukti į Reglamento 765/2006 I priede esantį sankcionuotų asmenų sąrašą, bet ieškovė yra susijusi su asmenimis, kurie yra įtraukti į šio reglamento I priede esantį sankcionuotų asmenų sąrašą. Apie ieškovės sąsajas su Baltarusijos vyriausybe ir A. Lukašenkos režimu teismams leidžiu spręsti byloje nustatytos aplinkybės, kad ieškovės steigėja buvo Baltarusijos Respublikos prezidento reikalų valdyba, kuriai vadovavo V. Seimanas (V. Sheiman), įtrauktas į Reglamento 765/2006 I priede esantį sąrašą, kaip pareigūnas, kuriam taikomos Europos Sąjungos sankcijos; nuo 2020 m. gruodžio 17 d. Baltarusijos Respublikos prezidento reikalų valdyba taip pat yra įtraukta į Reglamento 765/2006 I priede esantį sąrašą kaip įstaiga, kuriai taikomos Europos Sąjungos sankcijos; 2021 m. birželio 16 d. prezidento potvarkiu steigėjo funkcijos iš Prezidento reikalų valdybos perduotos Respublikiniam gyventojų

sveikatingumo ir sanatorinio kurortinio gydymo centrui; gydymo centro steigėjas yra Baltarusijos Respublikos Ministrų Taryba, o šio centro direktorių skiria ir atleidžia Baltarusijos Respublikos Ministrų Taryba kartu su Baltarusijos Respublikos prezidentu; Baltarusijos prezidento 2021 m. birželio 16 d. potvarkiu buvo nustatyta ir tai, kad ieškovės veikla toliau bus finansuojama iš Baltarusijos Respublikos biudžeto lėšų, o 2021 metais – iš ankstesnės steigėjos Baltarusijos Respublikos prezidento reikalų valdybos, kuriai taikomos Europos Sąjungos sankcijos, lėšų. Pirmiau nurodytos aplinkybės galėjo sudaryti siekio apeiti Reglamentu 765/2006 Baltarusijos vyriausybei ir A. Lukašenkos režimui taikomas Europos Sąjungos sankcijas įspūdį.

30. Kasacinio teismo praktikoje yra atkreiptas dėmesys į tai, kad vien aplinkybė, jog tam tikras asmuo formaliai pats nėra įtrauktas į sankcijų sąrašus, nereiškia, jog sankcijų režimas jam nebus taikomas – už jo *de facto* (faktiškai) gali stovėti į sąrašą įtrauktas asmuo. Priešingas teisės aiškinimas reikštų, kad sankcijos taptų neveiksmingos, nes jas apeiti pakaktų „pašto dėžutės įmonės“, formaliai nesusijusios su tikruoju savininku ir (ar) naudos gavėju, įsteigimo (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. lapkričio 9 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-255-611/2022 33 punktą). Dėl to nagrinėjamoje byloje egzistuojant pagrindui nuspręsti dėl ieškovės sąsajų su asmenimis, kuriems, vadovaujantis Reglamentu 765/2006, yra taikomos Europos Sąjungos sankcijos, ieškovės lėšos galėjo būti įšaldomos ir draudžiama naudotis tokiomis lėšomis tol, kol ieškovė pateiks pakankamą įrodymų, paneigiančių sąsajas su A. Lukašenkos režimu ir asmenimis, kuriems Reglamentu 765/2006 taikomos Europos Sąjungos sankcijos (žr. Reglamentu 765/2006 10 straipsnį).
31. Pažymėtina, kad atsakovės pareiga įšaldyti mokėjimus (lėšas) tol, kol paaiškės lėšų įšaldymo pagrindą paneigiančios aplinkybės, nustatyta tiek Reglamentu 765/2006 10 straipsnyje, tiek viešosios teisės normose. Pagal Tarptautinių sankcijų įstatymo 4 straipsnio 1, 2 dalių nuostatas, visi fiziniai ir juridiniai asmenys turi pareigą laikytis tarptautinių sankcijų ir imtis būtinų veiksmų šioms sankcijoms įgyvendinti. Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo laikotarpiu draudžiama vykdyti sandorius ir prievoles, kurių vykdymas prieštarauja tarptautinėms sankcijoms, todėl sandoriai turi būti nutraukti vienašališkai ar šalių susitarimu arba sustabdytas jų vykdymas tokių sankcijų įgyvendinimo laikotarpiu (Tarptautinių sankcijų įstatymo 7 straipsnio 2, 3 dalys). Už tarptautinių sankcijų pažeidimus fiziniai ir juridiniai asmenys atsako šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka (Tarptautinių sankcijų įstatymo 13, 15 straipsniai).
32. Atsakovė, vykdydama Reglamentu 765/2006 nuostatas ir įšaldžiusi ieškovės lėšas, prašė ieškovės pateikti visą jos galutinių naudos gavėjų struktūrą, nurodyti jos veiklos finansavimo šaltinį, konkrečiai nurodant, ar ji yra finansuojama iš Baltarusijos Respublikos biudžeto lėšų, pateikti įrodymus, kad ji nesusijusi su A. Lukašenkos režimu ir asmenimis, kuriems taikomos ES sankcijos. Pažymėtina, kad atsakovės teisė bet kurioju metu atlikti ieškovės veiklos vertinimą, gauti informaciją tiesiogiai iš ieškovės, o ieškovės pareiga sąžiningai bendradarbiauti su atsakove, pateikti šiai informaciją, dokumentus nustatyta šalių pasirašytoje sutartyje (Sutarties 2.6.3, 2.7.1 punktai), taigi ir sutarties nuostatos įpareigojo ieškovę teikti atsakovei reikalingus duomenis. Teismų nustatytais duomenimis, ieškovė pateikė dalį duomenų, be to, šie nebuvo pakankami padaryti neabejotinai išvada dėl ES finansinių sankcijų netaikymo ir lėšų per atsakovę aptamaujančius partnerius pervedimo.
33. Apeliacinės instancijos teismas byloje nustatytų aplinkybių pagrindu pripažino, kad ieškovė nei atsakovei, nei teismui nepateikė pakankamų duomenų, kuriais būtų išsklaidytos abejonės dėl jos sąsajų su A. Lukašenkos režimu, dėl kurių yra taikomos Europos Sąjungos sankcijos. Dėl to apeliacinės instancijos teismas, pripažinęs esant sąsajų tarp ieškovės ir į sąrašą įtrauktų asmenų, o ieškovei nepaneigus dėl to kilusių abejonų, kad ji vis dar gali būti kontroliuojama šių asmenų, pagrįstai padarė išvadą, jog atsakovės galimybės vykdyti šalių sutartį objektyviai yra apribotos Europos Sąjungos taikytomis sankcijomis. Vadovaujantis Reglamentu 765/2006 6 straipsnio, Tarptautinių sankcijų įstatymo 7 straipsnio 4 dalies nuostatomis, dėl tokių veiksmų atsakovei negali kilti atsakomybė pagal pareikštus ieškinio reikalavimus. Teisėjų kolegija šiuo atveju pripažįsta ieškovės argumentą dėl CPK 263 straipsnio normų pažeidimo nepagrįstu, nes apeliacinės instancijos teismas, taikdamas Reglamentu 765/2006 nuostatas konkrečioms byloje nustatytoms aplinkybėms, savo išvadą padarė ir pagrindė pagal byloje nustatytas aplinkybes.

Dėl teisės akto, reglamentuojančių tarptautinių sankcijų įgyvendinimą, taikymo vertinant subjekto, įgyvendinančio tarptautines sankcijas, veiksmų teisėtumą

34. Ieškovė įvardija įstatymą įgyvendinančių teisės aktų, reglamentuojančių tarptautinių sankcijų įgyvendinimo tvarką, taikymo problemą, nurodydama, jog atsakovė, sustabdžiusi disponavimą sąskaitomis, per dvi dienas turėjo informuoti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą, t. y. nesilaikė Apraše nustatytos tvarkos.
35. Tarptautinių sankcijų įstatymo (įstatymo redakcija, galiojusi nuo 2019 m. balandžio 1 d. iki 2022 m. balandžio 27 d.) 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad tarptautinių sankcijų įgyvendinimą nustato ir keičia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, išskyrus šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytą atvejį. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu nustatoma, kokios tarptautinės sankcijos įgyvendinamos, taip pat nustatoma jų įgyvendinimo trukmė, sąlygos, galimos išimtys ir subjektai, dėl kurių įgyvendinamos tarptautinės sankcijos. Tarptautinių sankcijų trukmė nustatoma atsižvelgiant į tarptautines sankcijas nustačiusių tarptautinių organizacijų sprendimuose ar Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytą jų trukmę. Šio straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo yra nustatoma, kokius veiksmus privalo atlikti Lietuvos Respublikos fiziniai ir juridiniai asmenys, vykdydami tarptautines sankcijas, arba kokius veiksmus atlikti yra draudžiama.
36. Pirmiau minėta, kad Reglamentu 765/2006 taikomas Europos Sąjungos teritorijoje ir jį privalo įgyvendinti visi juridiniai asmenys, subjektai ar organai, kurie yra įregistruoti ar įsteigti pagal Europos Sąjungos valstybės narės teisę ir (ar) išimtinai arba iš dalies užsiima verslu Europos Sąjungoje. Taigi kiekvienas juridinis asmuo, subjektas ar organas turi savarankiškai (nepriklausomai nuo FNTT ar kitų institucijų nuomonės) vertinti galimas verslo partnerio, kliento ar kito asmens, su kuriuo sieja ar pradedami teisiniai santykiai, sąsajas su subjektu, kuriam yra taikomos Europos Sąjungos sankcijos, bei spręsti dėl teisinių santykių su tokiu asmeniu galimumo. Vyriausybės 2004 m. gruodžio 30 d. nutarimu Nr. 1679 patvirtintas Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo priežiūros tvarkos aprašas, jo 12 punkte nurodyta, kad finansų įstaigos, sustabdžiusios subjektą, dėl kurių įgyvendinamos finansinės sankcijos, disponavimą sąskaitomis, apie tai per dvi dienas informuoja FNTT ir Užsienio reikalų ministeriją. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokia pareiga finansų įstaigai nustatyta siekiant išviešinti duomenis apie finansines priemones taikančių subjektą. Dėl to sprendžina, kad, apribojus pagal tarptautines sankcijas disponavimą lėšomis, Aprašo 12 punkte nurodytų veiksmų netinkamas atlikimas savaime nelemia išvados, jog asmuo (subjektas) apskritai neturėjo pagrindo įgyvendinti tarptautinių sankcijų nurodytiems asmenims. Pareigos pranešti FNTT apie disponavimo lėšomis sustabdymą netinkamas vykdymas nepaneigia Reglamentu 765/2006 atsakovei nustatytos pareigos vykdymo, atitinkamai šalių sutartyje ieškovės pareigos pateikti atsakovei informaciją, sąžiningai bendradarbiauti su ja vykdymo. Nagrinėjamoje byloje ieškovė prašė priteisti iš atsakovės skolą, kurią kildina iš sutartinių teisinių santykių. Ieškinyje teigiama, kad atsakovė netinkamai vykdė sutartimi prisiimtus įsipareigojimus, tačiau ieškovės teiginys dėl atsakovės atlikto viešosios teisės nuostatų galimo pažeidimo nepatenka į bylos nagrinėjimo dalyko turinį, todėl teisėjų kolegija dėl šio kasacinio skundo plačiau nepasisako.
37. Kiti kasacinio skundo argumentai, atsižvelgiant į jų esmę, neturi teisinės reikšmės procesiniam rezultatui byloje, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.
38. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė materialiosios bei proceso teisės normas. Ieškovės kasacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo panaikinti ar pakeisti apeliacinės instancijos teismo procesinį sprendimą, todėl jie atmesti, o apeliacinės instancijos teismo nutartis palikta nepakeista.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

39. Šaliai, kurios naudai priimtas teismo sprendimas, jos turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas priteisiamas iš kitos šalies (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Ieškovės kasacinį skundą atmetus, jos patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos.
40. Atsakovė pateikė įrodymus, pagrindžiančius jos kasaciniame teisme patirtas 8410 Eur atstovavimo išlaidas (už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą). Prašomas priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimas viršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1R-77 ir Lietuvos advokatūros Advokatų tarybos pirmininko 2015 m. kovo 16 d. raštu Nr. 141 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalių dydžių 7, 8.14 punktuose nurodytą dydį. Atsižvelgiant į tai, teisėjų kolegija sprendžia, kad atsakovei iš ieškovės priteistinos bylinėjimosi išlaidos mažintinos ir priteisiama maksimali Rekomendacijose nurodomo dydžio už atsiliepimą į kasacinį skundą parengimo teisinių paslaugų kaina, tai yra 3331,15 Eur.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 20 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti iš ieškovės viešosios įstaigos sanatorijos „Belorus“ (j. a. k. 110070044) atsakovei užsienio įmonei „NETSDenmark A/S“, veikiančiai per Lietuvos filialą, (j. a. k. 304137914) 3331,15 Eur (tris tūkstančius tris šimtus trisdešimt vieną Eur 15 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Andžej Maciejewski

Antanas Simniškis

Dalia Vasarienė